

Færre skal uddannes til markant overledighed

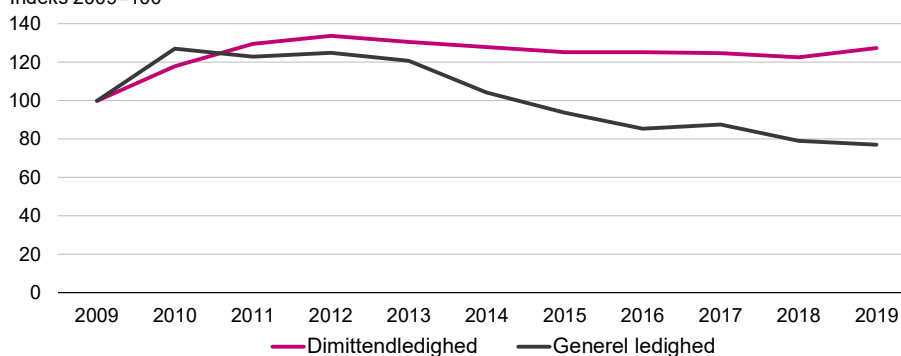
Den ledighedsbaserede dimensionering har reduceret optaget på ledighedsudfordrede uddannelser, men der er stadig mange videregående uddannelser, hvor dimittenderne er lang tid om at finde fodfæste på arbejdsmarkedet. Modellen bør justeres, så udbuddet i højere grad matcher arbejdsmarkedets behov. Justeringen vil medføre dimensionering af 7.230 studiepladser fordelt på 478 uddannelsesudbud.

Der eksisterer en ubalance mellem dimittendudbuddet og arbejdsmarkedets efterspørgsel. Det ses blandt andet ved, at dimittendledigheden har været stagnerende siden 2011, mens den generelle ledighed har været faldende.

Den generelle ledighed er faldet, mens dimittendledigheden er stagneret

Udvikling i generel ledighed og dimittendledigheden 1-12 måneder efter endt uddannelse

Indeks 2009=100

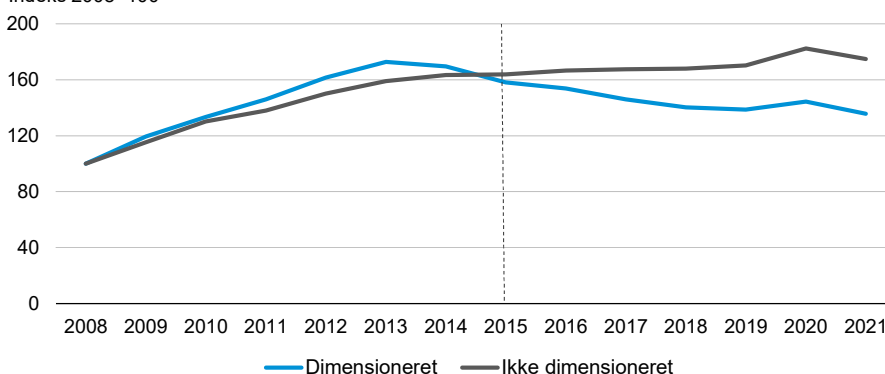
Anm.: Generel ledighed er bruttoledigheden målt som fuldtidsledige i pct. af arbejdsstyrken. Dimittendledigheden er målt som den gennemsnitlige ledighed 1-12 måneder efter endt uddannelse. Dimittendledigheden er opgjort på kalenderår, måles medio hver måned og omfatter erhvervsakademi-, professionsbachelor- og kandidatuddannelser. Kilde: Danmarks Statistiks registerdata samt DI-beregninger.

Det er på trods af, at Uddannelses- og Forskningsministeriet i 2015 indførte den ledighedsbaserede dimensionering, hvor optaget på de videregående uddannelser reguleres, hvis der er markant og systematisk overledighed blandt dimittender. Dimensioneringsmodellen har generelt været en succes: optaget er faldet på uddannelser med høj dimittendledighed, mens optaget er steget på uddannelser med gode beskæftigelsesmuligheder.

Den ledighedsbaserede dimensionering har virket efter hensigten

Udvikling i antal ansøgere tilbudt optag på dimensionerede og ikke dimensionerede uddannelser

Indeks 2008=100

Anm.: Opgørelsen dækker over antal ansøgere tilbudt optag på en erhvervsakademi-, professionsbachelor- og bacheloruddannelse på kvote 1, kvote 2 og standby via den Koordinerede Tilmelding.
Kilde: Den Koordinerede Tilmelding samt DI-beregninger

Den nuværende dimensioneringsmodel kan med fordel justeres, så færre uddannes til markant overledighed, og flere uddannes inden for områder, hvor der er stor efterspørgsel efter kvalificeret arbejdskraft. Der eksisterer nemlig et mismatch – både i forhold til videregående uddannelser med høj dimittendledighed – men ligeledes i forhold til uddannelser, hvor der er stor efterspørgsel efter dimittenderne på arbejdsmarkedet, men hvor udbuddet er for lille.

Tre større ændringer af den nuværende model

Den nuværende dimensioneringsmodel kan derfor justeres med tre større ændringer: et mere aktuelt ledighedsmål, dimensionering af enkeltuddannelser frem for uddannelsesgrupper samt institutions-specifik dimensionering frem for dimensionering på et nationalt niveau. Dimensioneringsmodellens andre elementer bør fastholdes, såsom hensyntagen til små uddannelser, definitionen af systematisk og markant overledighed samt beregningen af reduktionssatsen.

Ledighed målt første år efter endt uddannelse

Et mere aktuelt ledighedsmål

Dimensioneringsmodellens mål for dimittendledighed bør ændres fra at være 4. til 7. kvartal efter endt uddannelse til at være de første 12 måneder efter endt uddannelse.

Det er for lang tid at være ledig i mere end et år efter endt uddannelse, før det får en effekt i dimensioneringsmodellen. Det justerede ledighedsmål vil medføre, at modellen kan virke hurtigere end i dag, da der er mindre forsinkelse i ledighedstallene. Det vil også give bedre information for uddannelsesinstitutionerne, som hurtigere mærker arbejdet bag indsatser for at få deres dimittender hurtigt i beskæftigelse.

Det vil desuden betyde, at der fortsat er konsistens mellem dimensioneringsmodellen og dagpengelængden, hvis regeringens forslag om at reducere dagpengeperioden fra to til et år for dimittender bliver vedtaget.

Unødvendig dimensionering skal undgås

Den nuværende model tager ikke udgangspunkt i de enkelte uddannelsesudbud, hvilket betyder, at nogle uddannelsesudbud bliver unødvendigt ramt af dimensionering. Dimensionering bør kun ramme de udbud, hvor dimittenderne har udfordringer med at finde beskæftigelse.

Institutionsniveau frem for nationalt niveau

Der dimensioneres i dag på et nationalt niveau. En bestemt uddannelse udtages derfor til dimensionering på alle udbudssteder, hvis der er høje ledighedstal i den ene ende af landet. Selvom Danmark er et relativt lille land, er der alligevel forskelle på dimittendledigheden på tværs af landet. Dimensioneringen bør kun ramme udbud med ledighedsudfordringer, og der bør derfor dimensioneres på institutionsniveau. Derved undgås en uhensigtsmæssig dimensionering af uddannelser, som er efterspurgt i en specifik del af landet. Det vil også give de enkelte uddannelsesinstitutioner øget fokus på at sikre afsætning af deres dimittender på arbejdsmarkedet.

Enkeltuddannelser frem for uddannelsesgrupper

Den nuværende model tager udgangspunkt i uddannelsesgrupper frem for de enkelte uddannelsesudbud. Uddannelsesgrupperne, hvor sammenlignelige uddannelser er placeret sammen, kan give udfordringer med udpegning af uddannelser til dimensionering. Eksempelvis er kandidatuddannelsen i humanbiologi underlagt dimensionering på trods af en lav dimittendledighed, da uddannelsen tilhører uddannelsesgruppen af kandidatuddannelser inden for biologi.

Der bør dimensioneres på enkeltuddannelser og ikke i uddannelsesgrupper af beslægtede uddannelser. På den måde sikres det, at uddannelser ikke bliver unødigt udtaget til dimensionering, fordi de er placeret i en bestemt gruppe.

Justeret dimensioneringsmodel betyder 7.230 færre optaget på ledighedsudfordrede uddannelser

Den justerede dimensioneringsmodel vil medføre, at 478 videregående uddannelsesudbud skal dimensionere med i alt 7.230 studiepladser.

Hensigten med dimensioneringen af studiepladser er, at optaget falder på uddannelser udtaget til dimensionering og stiger på de ikke-dimensionerede uddannelser.

Flest kandidatuddannelser udtaget til dimensionering

Størstedelen af de videregående uddannelser, udtaget til dimensionering ved den justerede model, er kandidatuddannelser (59 pct.). Hver tredje uddannelse udtaget til dimensionering er en professionsbacheloruddannelse, mens 8 pct. er erhvervsakademiuddannelser.

Ud af de 156 professionsbacheloruddannelser, som udtages til ledighedsdimensionering ved den justerede model, er hver fjerde overbygningsuddannelser fra en erhvervsakademiuddannelse (26 pct.).

Uddannelser udtaget til ledighedsdimensionering ved den justerede dimensioneringsmodel fordelt på uddannelsesstype

	Antal uddannelser udtaget til dimensionering	Antal studiepladser
Erhvervsakademiuddannelser <i>Andel</i>	40 8 pct.	399 6 pct.
Professionsbachelorer <i>Andel</i>	156 33 pct.	3.225 45 pct.
Kandidatuddannelser <i>Andel</i>	282 59 pct.	3.606 50 pct.
I alt	478 100 pct.	7.230 100 pct.

Anm.: Andele summerer ikke til 100 pct. på grund af afrunding til hele tal.

Kilde: Danmarks Statistiks registerdata samt DI-beregninger

Antal studiepladser udtaget til dimensionering som andel af optaget

I 2020 påbegyndte i alt 12.900 studerende en erhvervsakademiuddannelse. De 399 studiepladser udtaget til dimensionering på erhvervsakademikerne, svarer derved til 3 pct. af optaget på erhvervsakademiuddannelserne. Knap 33.000 og 27.600 studerende påbegyndt henholdsvis en professionsbachelor- og kandidatuddannelse i 2020, og de dimensionerede studiepladser udgør derved henholdsvis 10 og 13 pct. af optaget.

Størstedelen skal reducere optaget med den maksimale sats

Blandt de i alt 478 videregående uddannelsesudbud udtaget til dimensionering skal otte ud af ti uddannelser reducere optaget med den maksimale reduktionssats på 30 pct. Reduktionssatsen afhænger af, hvor mange procentpoint uddannelsens dimittendledighed overstiger den gennemsnitlige dimittendledighed med.

Reduktionssats for uddannelser udtaget til dimensionering ved den justerede dimensioneringsmodel

Reduktionssats	Antal uddannelser udtaget til reduktionssatsen
10 pct. reduktion <i>Andel</i>	31 6 pct.
20 pct. reduktion <i>Andel</i>	58 12 pct.
30 pct. reduktion <i>Andel</i>	389 81 pct.
I alt	478 100 pct.

Anm.: andele summerer ikke til 100 pct. på grund af afrunding til hele tal.

Kilde: Danmarks Statistiks registerdata samt DI-beregninger

Fordeling af hovedområder på tværs af uddannelsestyper

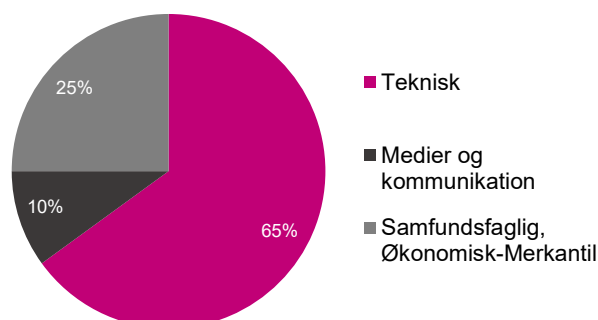
Det er hovedsageligt tekniske og samfundsfaglige erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser, som udtages til dimensionering ved den justerede model. For kandidatuddannelserne udgør de humanistiske uddannelser den største andel blandt uddannelser udtaget til ledighedsbaseret dimensionering.

Flest tekniske erhvervsakademiuddannelser udtages

Størstedelen af de 40 erhvervsakademiuddannelser udtaget til dimensionering er tekniske uddannelser. De tekniske erhvervsakademiuddannelser, som skal dimensioneres på flere uddannelsesinstitutioner, er fødevareteknolog, produktionsteknolog, miljøteknolog og byggetekniker.

Fordeling af hovedområder for erhvervsakademiuddannelser

Uddannelser udtaget til dimensionering ved justeret model

Kilde: Danmarks Statistiks registerdata og DI-beregninger

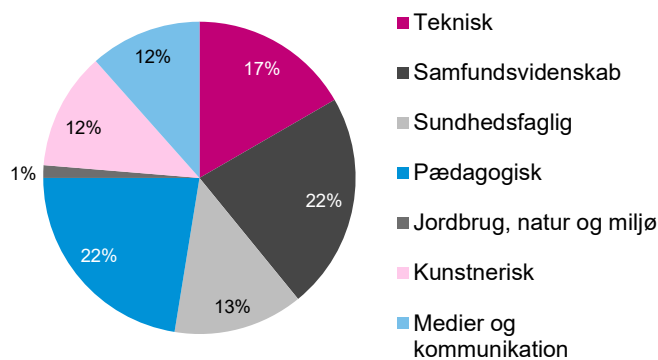
Lige fordeling mellem hovedområder for professionsbacheloruddannelser

Der er en relativt lige fordeling mellem hovedområderne for de 156 professionsbacheloruddannelser udtaget til dimensionering ved den justerede model. Både de samfundsvidenskabelige og pædagogiske professionsbacheloruddannelser udgør 22 pct., mens de tekniske uddannelser udgør 17 pct.

De tekniske professionsbacheloruddannelser udtaget til dimensionering ved den justerede model, som går igen på flere uddannelsesinstitutioner, er sundhed og ernæring, sundhedsfremme, forebyggelse og formidling, webudvikling (overbygning fra erhvervsakademiuddannelse) samt produktudvikling og teknisk integration (overbygning fra erhvervsakademiuddannelse).

Fordeling af hovedområder for professionsbachelorudd.

Uddannelser udtaget til dimensionering ved justeret model

Kilde: Danmarks Statistiks registerdata og DI-beregninger

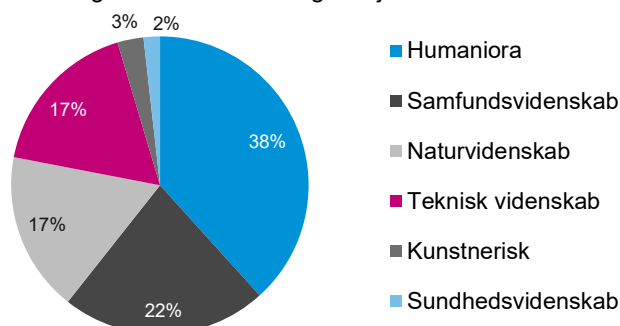
Flest humanistiske kandidatuddannelser udtaget

Blandt kandidatuddannelser udtaget til dimensionering ved den justerede model er 38 pct. af dem humanistiske, 22 pct. samfundsvidenskabelige, 17 pct. tekniske og 17 pct. naturvidenskabelige.

Blandt de naturvidenskabelige uddannelsesudbud, som går igen, er flere kandidatuddannelser inden for biologi (almen biologi, molekylærbiologi, biokemi og medicinalbiologi).

De tekniske kandidatuddannelser, der går igen blandt uddannelser udtaget til ledighedsdimensionering, er teknoantropologi, olie- og gasteknologi, urbant design, ernæring (human- og klinisk ernæring), miljøteknologi, kemi og bioteknologi. Blandt de 49 tekniske kandidatuddannelser, som udtages til ledighedsdimensionering, udbydes 28 af dem af Aalborg Universitet, hvilket svarer til 57 pct. af de tekniske kandidatuddannelser udtaget til dimensionering.

Fordeling af hovedområder for kandidatuddannelser Uddannelser udtaget til dimensionering ved justeret model

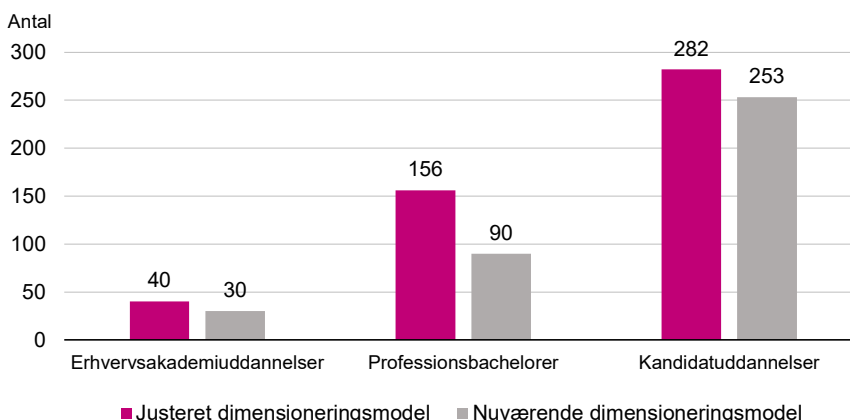
Kilde: Danmarks Statistiks registerdata og DI-beregninger

Sammenligning med den nuværende dimensioneringsmodel

Uddannelses- og Forskningsministeriet har i 2021 udtaget 373 videregående uddannelser (ekskl. akademiske bacheloruddannelser) til ledighedsbaseret dimensionering.

Ved den justerede dimensioneringsmodel bliver der udtaget 105 flere uddannelsesudbud til dimensionering end ved den nuværende model. Der bliver udtaget ti flere erhvervsakademiuddannelser, 66 flere professionsbacheloruddannelser og 29 flere kandidatuddannelser til dimensionering, end der i dag dimensioneres.

Flere uddannelsesudbud udtaget til dimensionering for alle uddannelsesstyper Antal uddannelsesudbud udtaget til ledighedsbaseret dimensionering

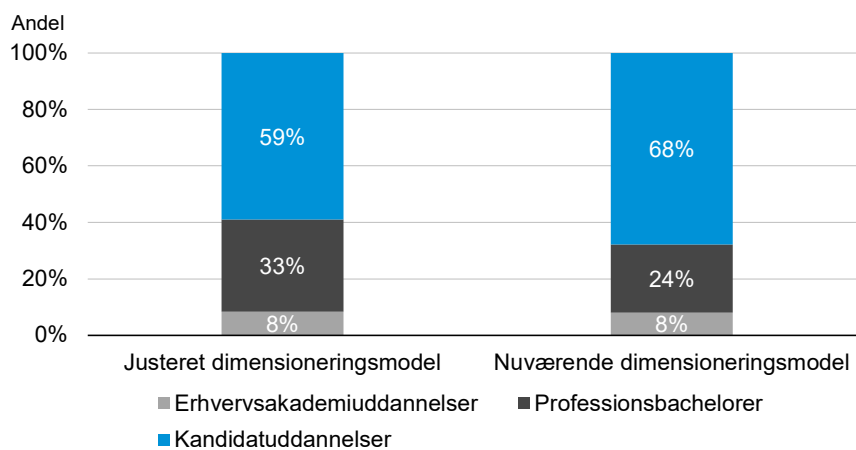

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet, Danmarks Statistiks registerdata og DI-beregninger

Ved den nuværende dimensioneringsmodel udgør kandidatuddannelser 68 pct. af de videregående uddannelser udtaget til dimensionering. Ved den justerede model udgør kandidatuddannelserne 59 pct., mens professionsbacheloruddannelserne udgør en større andel

end i dag. Andelen af erhvervsakademiuddannelser udgør 8 pct. af uddannelserne udtaget til dimensionering ved begge modeller.

Professionsbacheloruddannelser udgør større andel ved justeret model
Antal uddannelsesudbud udtaget til ledighedsbaseret dimensionering

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet, Danmarks Statistiks registerdata og DI-beregninger

Sådan gjorde vi

Dimittender er opgjort på studieårgange, dvs. personer, der er dimitteret inden for et studieår gående fra 1. oktober år t til 30. september år $t+1$. Populationen af dimittender er betinget på, at de er i befolkningen 1. januar året efter, at de dimitterer med henblik på at ekskludere dimittender, som forlader Danmark umildbart efter endt uddannelse.

Dimittendledigheden bag beregningerne er opgjort for dimittendårgange som den gennemsnitlige ledighed opgjort for den første til den tolvte måned efter dimission. Ledigheden måles medio hver måned. Er en dimittend for eksempel ledig i seks måneder ud af de første tolv måneder efter dimission og er i beskæftigelse, på anden ydelse eller er selvforsørgende i de øvrige måneder, så indgår vedkommende med 50 pct. ledighed i den samlede gennemsnitlige ledighed for alle dimittender.

Ledige er defineret som bruttoledige, dvs. dagpengemodtagere samt jobparate kontanthjælpsmodtagere, jobparate og åbenlyst uddannelsesparate modtagere af selvforsørgelses- og hjemrejseydelse samt overgangsydelse og åbenlyst uddannelsesparate modtagere af uddannelseshjælp.

Alle erhvervsakademi-, professionsbachelor- og kandidatuddannelser, som hører under Uddannelses- og Forskningsministeriet, indgår i modelberegningen. Beregningen tager udgangspunkt i dimittendårgangene 2010-2019. Der kan derved maksimalt indgå ti dimittendårgange i modelberegningen.

Uddannelser indgår kun i modelberegningen, hvis der er mindst tre dimittendårgange med tilgængelige ledighedstal. Hvis den seneste dimittendårgang med tilgængelig ledighedstal er ældre end 2016, medtages uddannelsen ikke i modellen.

En uddannelse har markant overledighed, hvis en dimittendårgang har mindst to procentpoint højere dimittendledighed end den gennemsnitlige dimittendledighed for alle videregående uddannelser (ekskl. bacheloruddannelser) for samme dimittendårgang. En uddannelse har systematisk overledighed, hvis mindst 70 pct. af de seneste (op til) ti dimittendårgange har markant overledighed.

Uddannelser, som kun har tre dimittendårgange med tilgængelig ledighedstal, bliver udtaget til dimensionering, hvis mindst to ud af tre årgange har markant overledighed (svarende til 66,67 pct.)

Uddannelser, der har optaget færre end ti studerende årligt – i gennemsnit over de seneste (op til) fem tilgængelige årgange med tilgang – fritages uanset ledighedsgraden.

Reduktionssatsen udregnes på samme vis som Uddannelses- og Forskningsministeriets nuværende model.

Bilag

Uddannelser udtaget til dimensionering ved den justerede dimensioneringsmodel, fordelt på uddannelsesinstitutioner

Uddannelsesinstitution	Antal udbud udtaget til dimensionering	Antal studiepladser der skal dimensioneres
Arkitektskolen Aarhus	1	40
Copenhagen Business School	7	162
Danmarks Medie- og Journalisthøjskole	6	117
Danmarks Tekniske Universitet	12	193
Den Frie Lærerskole	1	16
Designskolen Kolding	4	83
Det Kongelige Akademi - Arkitektur, Design, Konservering	3	107
Erhvervsakademi Dania	8	56
Erhvervsakademi MidtVest	4	24
Erhvervsakademi SydVest	6	28
Erhvervsakademi Aarhus	12	118
Erhvervsakademiet Copenhagen Business Academy	3	39
Erhvervsakademiet Lillebælt	5	45
IBA Erhvervsakademi Kolding	4	38
IT-Universitetet i København	2	54
Københavns Erhvervsakademi (KEA)	9	282
Københavns Professionshøjskole	13	207
Københavns Professionshøjskole (UCC)	1	16
Københavns Universitet	51	628
Professionshøjskolen Absalon	8	316
Professionshøjskolen UC Syddanmark	8	199
Professionshøjskolen University College Nordjylland	31	690
Professionshøjskolen VIA University College	39	859
Roskilde Universitet	28	308
Syddansk Universitet	46	564
UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole	25	400
Zealand Sjællands Erhvervsakademi	7	93
Aalborg Universitet	72	857
Aarhus Universitet	62	690
I alt	478	7.230

Kilde: Danmarks Statistiks registerdata samt DI-beregninger